

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quis diues.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

dominus in ista narratione dicit videre a longinquo atque sentire beatorum requiem, quod sanè trahi non possunt. Quod autem linguam sibi vult refrigerari, cum in flamma vitæ totum arderet, significat quod scriptum est: Mors & vita in manibus lingue: & quæ ore confesso fit ad salutem, quod per superbiam ille non fecit. Extremum autem digiti vel minimam operationem misericordiam significat, quæ per spiritum sanctum subuenitur. Cuius autem ei dicitur: Accipisti bonam vitam, illud tangitur, quia feliciter vitam dilexit secuti, nec aliam vitam præter istam in qua superbus tumebat, amavit. Lazarum autem mala dicit recepisse, quia intellexit huius vite mortalitatem, labores, dolores, & arumnas, penam esse peccati: de quo scriptum est: Finimus & non naturæ filij iræ sunt & ceteri.

Euthymius nomen diuitis ponit ex Hebræâ traditum; Epiphanius aliquando parabolam aliquando historiam appellat. Sed de nomine Niculi vana est Hebræorum fabula.

§. 5. Historiâ igitur Christus est usus, ut auaritia ostenderet, opes occasionem tormentorum esse, non felicitatis. Accepit verò certi alicuius diuitis gesta inter tota myriadas damnatorum; eius scilicet, cuius antelatum Lazarus iacuit, & incassum mendicauit, donec fame emoreretur.

QUESTIO II.

Quis diues?

§. 1. Splendidum fuisse, & veluti principalem quendam ostendit purpura, quæ Regum & regionum Principum aut aliorum erat. Correcta habent qui induebatur; Græca & Syria: Et induebatur. De nomine autem dixi esse fabulam Hebræorum.

§. 2. Porro tria de diuite recenset Euangelista: Purpura, bysso indutum, quotidiè splendidè epulatum. Quod vero his omnibus grauius est, non expectat diuitiæ, nempe crudelem inhumanitatem diuitis, quod scilicet ingrediens & egrediens Lazari malis nihil moueretur. Notum enim illi Lazarum fuisse constat. Anima enim defunctorum, quæ in hac vitæ gesta sunt, meminerunt, pœnas verò in illa vitâ luunt, nec vnquam in corpora reuertuntur. Plurimum, inquit Iren. libri. 2. cap. 62. aduersus hæreticos. Dominus docuit, non solum perseverare non de corpore corpus transgredientes animas, sed & characterem corporum, in quo etiam adaptantur, custodire eundem: & meminisse eas operum quæ egerunt hic & à quibus cessauerunt, in (ea) narratione quæ scribitur de diuite & de Lazaro eo, qui refrigerabatur in sinu Abrabæ: in qua ait, Dixitrem cognosce Lazarum post mortem, & Abraham autem similiter, & manere in suo ordine vnum quemque ipsorum, & postulare mitti et ad opem ferendam Lazarum, cui ne quidem de mensa sua micin communicabas: & de Abrahæ responsio, qui non tantum ea que secundum se, sed & que secundum diuitem essent, sciebat & precipiebat Moysi assentire & Prophetis eos, qui non vellent peruenire in illum locum pœna, & recipientes pœnam eius, qui resurgeret à mortuis.

§. 3. Purpuratum describit Lucas, non quod Herodes fuerit, ut nonnulli arbitrantur; ille enim quinque fratres superstites non reliquit, sed omnibus ipse superstit. At nec alium regem fuisse credendum est. Purpura erat plurimum, non modo Regum. Milesus illam indutus erat; Virg. lib. 6. Aneid.

Purpurea, super vestes velamina nota. Et Lilius lib. 34. Purpura vii, ait viuos, & cum hoc instituta cremari mortuos. Et Cicero lib. 2. de Legib. quo loco vide Turneb. alios. Purpura verò inter colores principatum obtinuit, quod pulcher & fulgens,

Tyring, ardebat murice lana. De cane & flore vide apud veteres fabulam. Verè fabula est. Nam autem Herculeum purpura fuit. Quod si quisquam quaerat, cur tantus honor sit purpuræ: quid aliud respondeamus, quam cæcorum esse quaestiones? Purpuræ enim in suo genere pulchra latæque vocamus. Aenæ mater laetis oculis afflat ho-
Purpura color laetis, &c.

Lumenq; iuuenta

Purpureum sic Diua laetam

Rosæ perdidit luce iuuenta.

Fecit scilicet ut vocant ἐπεὶ ἔγον ἀγῶν λεὶ ποικίλον ἀγῶν, purpurei florere genis.

Speciosissimè igitur vestiebatur diues: Siue purpura punica fuit, siue alba. Id quod de candidâ doctissimè docet noster Ludouicus in Virg. lib. 1. Sexto demum cynci purpurei dici queunt omni proprietate, nam duplicem esse purpuram, punicam & albam, nemo dubitat. Hispani certè grana blanca habemus & nominamus. Sed & in auctoribus mentio est purpuræ candidæ. Plutarchus in Alexandro, ubi loquitur de purpura Hermoniacâ, ait illam multos annos seruire colorem recentissimum, ac floridum, cuius rei causam assignat dicit punice in purpuram spectabilem diu permanere, si infectura illius fiat melle; candidam quoque durare, si fiat oleo candido. Græca, quæ ad rem, ἀπὸ τοῦ ῥά τῳ φαδὸν τὸ τῶν βαφῶν διὰ μέλιτος ἢ ἐδαὶ τῶν ἀλευγῶν, διὰ ἰσάλο ἢ λευκῶν τῶν λευκῶν. Vides ut agnoscat vitamque purpuram. Cur non igitur de candida capiatur Horatius? cur non Albinouanus, cum scripsit,

Brachia purpurea candidiora niue.

In elegia de obitu Mæcenatis. Cur non ille versiculus,

Purpurea sub niue terra later.

Cur non mille alij? Certè Domitius Flaccum lib. 4. Arg. vocantem saltem purpureum de candido accipit, & purpureos olores Horatij etiam de candidis: ad idem pertinet Epigramma Marij Molsæ poetæ Itali:

Candentem indutus cyncum dum Iuppiter ardens,

Dilecto Lede serperet in gremio,

Iuno ait. Humanos potius mihi sumptus artus,

Quisquis in hac falsa ludis adulter aue.

Vel mea purpurea canescant pectora plumæ,

Hac mihi sit, cupiam, lego colonus amor.

Denique Hispanus poeta Ioannes de Mena multis nominibus insignit, qui floruit rudi seculo, non minus atque olivæ Ennius, candidam purpuram agnoscit octaviano 72. cum ait:

De candida purpura suu veridura.

§. 4. Purpuræ additur Byssus, splendori lasciuia mollities, de quâ in exodo satis dixi. Id solum molle-
Byssus. neo; linum esse tenuissimum, molissimum, pellucens, & interdum quod in eo genere præstantissimum erat, auri solitum æquiparari, ut est auctor Plinius.

VERSUS 20.

Et erat quidam mendiculus nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuam eius, ulceribus plenus.

QUESTIO I.

Quis Lazarus?

§. 1. Non illæ Marthæ & Mariæ frater erat, viuens Lazarus bat ille, nec pauper ad diuitis ædes vnquam non est frater Mariæ. vlcerosus iacuit. Verum alius cuius festû Ecclesia celebrat. Lazarus autem